การพัฒนาทักษะการแปลของนิสิตที่เรียนวิชาการแปลเบื้องต้น มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา

The Development of Translation Skills of the Undergraduate Students in a Basic Translation Course at Thaksin University, Songkhla

จามรี คีรีรัฐนิคม*

Abstract

This research aimed to develop translation skills of the third year English students who studied Basic Translation Course in the first semester of the 2004 academic year by comparing their translation skills before and after the course , and to investigate their mistakes in the process of translation as well as the causes of their mistakes. There were 32 students taking part in the study. Two types of research instruments were used during the course data collection. One was a unit of translation exercises concerning article , noun , vocabulary , tense , voice , subject - verb agreement and phrasal verbs employed to get students to practice their translation skills. The other was an identical version of pre - test and post - test to access their improvement.

It was found that the students had significantly improved their translation skills after the completion of the course especially the items of tense and subject-verb agreement ; however , their mistakes still remained. The items in which students made the most mistakes were vocalrelary, tense,noun, article, subject verb agreement. It is assumed that such mistakes were caused by the difference of the structures of lboth languages, the wrong interpretation of vocalulary and their carelessness in translating.

* อาจารย์ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

These findings signified that developing translation skill was a time - consuming process. Therefore , it was crucial for students to spend more time developing their skills. In order to develop the skills , other aspects of English such as the use of context clues , grammar , and different structures between Thai and English should be taken into consideration.

Keywords : translation , grammar , vocabulary , reading , writing , analysing , development

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะในการแปลของนิสิตที่เรียนวิชาการแปลเบื้องต้นโดยเปรียบเทียบความสามารถในการแปลก่อน-หลังการเรียน วิเคราะห์ข้อผิดพลาด สาเหตุของข้อผิดพลาดในการแปลของนิสิตชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่เรียนวิชาการแปลเบื้องต้น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 32 คน โดยใช้ชุดฝึกการแปลในประเด็นการใช้คำนำหน้านาม การใช้คำนาม การใช้คำศัพท์ การใช้กาล การใช้วาจก การใช้กริยาให้สอดคล้องกับประธาน การใช้กริยาวลี มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถทางการวิชา วิชาการแปลเบื้องต้น จำนวน 40 ข้อ และเปรียบเทียบผลการพัฒนาความสามารถในการแปลโดยการใช้การทดสอบ t และวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการแปลด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมีความสามารถในการแปลก่อนเรียนและหลังเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นิสิตมีพัฒนาทักษะการแปลในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะวัด เพราะจำนวนผู้ที่ตอบถูกมีจำนวนมากขึ้นโดยเฉพาะในประเด็นการใช้กาลและการใช้กริยาให้สอดคล้องกับประธาน แต่ยังมีข้อผิดพลาดจากการสอบหลังการเรียนและการสอบก่อนเรียนเหมือนเดิม ข้อผิดพลาดที่นิสิตแปลผิดมากที่สุด ได้แก่ การใช้ศัพท์ การใช้กาล การใช้คำนาม การใช้คำนำหน้านามและการใช้กริยาให้สอดคล้องกับประธานซึ่งสาเหตุมาจากโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกันของสองภาษา การตีความหมายที่ผิดพลาดของคำศัพท์และความไม่รอบคอบในการแปล

จากข้อผิดพลาดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะการแปลจำเป็นต้องใช้เวลาในการฝึกฝนมากกว่าการทำแบบฝึกหัดในห้อง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นิสิตจะต้องทุ่มเทเวลาเพื่อการฝึกทักษะความรู้ทางภาษา ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ให้เหมาะกับบริบท ความรู้ทางไวยากรณ์ และโครงสร้างที่แตกต่างกัน เพื่อให้งานแปลมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การแปล, ไวยากรณ์, คำศัพท์, การอ่าน, การเขียน, การวิเคราะห์, การพัฒนา

บทนำ

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่จำเป็นในยุคโลกาภิวัฒน์ การที่เราจะติดต่อสื่อสารและรับทราบข้อมูลต่าง ๆ นั้น ทักษะการแปลนับว่าเป็นสื่อที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในการที่จะผลิตงานแปลให้มีคุณภาพผู้แปลจำเป็นต้องมีความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงสร้างและไวยากรณ์ของทั้งสองภาษา เนื่องจากภาษาไทยและภาษาอังกฤษอยู่คนละตระกูลกัน ตลอดจนความรู้เรื่องการฝึกการตีความหมายของคำศัพท์ให้ตรงกับบริบท องค์ประกอบของวัฒนธรรมและความรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานต้นฉบับ

กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของการแปล จึงได้บรรจุรายวิชานี้ในหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้มีความรู้เบื้องต้นในการแปลเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนระดับอุดมศึกษาต่อไป วิชาการแปลเบื้องต้นเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรของสาขาวิชาภาษาอังกฤษและเป็นรายวิชาบังคับสำหรับนิสิตที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษ

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนรายวิชาการแปลเบื้องต้นให้กับนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เห็นว่าควรจะศึกษาถึงการพัฒนาทักษะการแปลของนิสิตกลุ่มนี้เพื่อให้เกิดศักยภาพสูงสุดโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงวิจัยปฏิบัติการควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งประสิทธิภาพการสอน การเรียนรู้ของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 เพื่อพัฒนาทักษะการแปลของนิสิตที่เรียนวิชาการแปลเบื้องต้นโดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลังการเรียน

2. เพื่อสำรวจข้อผิดพลาดในการแปลของนิสิต

3. เพื่อวิเคราะห์สาเหตุข้อผิดพลาดในการแปล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรได้แก่นิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณที่เรียนวิชาการแปลเบื้องต้นในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 32 คน

2. เนื้อหาได้มาจากตำรา บทความ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ที่มีโครงสร้างภาษาอังกฤษที่มักทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการแปล โดยศึกษาในประเด็นการแปลคำนำหน้านาม คำนาม คำศัพท์ กาล วาจก การใช้กริยาให้สอดคล้องกับประธาน และ กริยาวลี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาทักษะการแปล หมายถึงกระบวนการที่กระทำต่อการแปลเพื่อถ่ายทอดข้อความจากภาษาอังกฤษไปสู่ภาษาไทย และจากภาษาไทยไปสู่ภาษาอังกฤษเพื่อให้นิสิตมีโอกาสแปลได้ดีขึ้น

2. ข้อผิดพลาดในการแปล หมายถึงข้อผิดพลาดในการแปลของนิสิตในระดับไวยากรณ์ตามเนื้อหาในแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบฝึกหัดการแปลตามประเด็นการใช้คำนำหน้านาม คำนาม คำศัพท์ กาล วาจก การใช้กริยาให้สอดคล้องกับประธาน และกริยาวลี

2. แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเรียนวิชาการแปลเบื้องต้นเป็นแบบทดสอบเขียนตอบเป็นประโยคสั้นๆ จำนวน 35 ข้อ และเขียนตอบเป็นข้อความยาวหนึ่งย่อหน้ารวมเป็น 40 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ในวันที่ 1 มิถุนายน 2547

2. ดำเนินการสอนตามแผนการสอนตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน - วันที่ 17 กันยายน 2547 โดยสอนแล้วให้นิสิตทำแบบฝึกการแปลในแต่ละบท

3. ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบฉบับเดิม วันที่ 1 ตุลาคม 2547

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติดังนี้

1. คุณภาพของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการแปลเบื้องต้นมีการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

2. ผลการพัฒนาความสามารถในการแปลโดยใช้แบบทดสอบที (t - test)

3. วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการแปลด้วยการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในประเด็นที่กำหนด 7 ประเด็น

ผลการวิจัย

1. นิสิตได้ทำการสอบก่อนเรียนโดยได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.63 และทำการสอบหลังเรียนโดยได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.09 เมื่อทดสอบความสามารถในการแปลระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการในการแปลเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 8.03$)

2. นิสิตมีพัฒนาทักษะการแปลในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะวัด เพราะจำนวนผู้ตอบถูกมีจำนวนมากขึ้น แต่ยังมีข้อผิดพลาดจากการสอบหลังการเรียนและการสอบก่อนเรียนเหมือนเดิมโดยพบว่าในการแปลข้อความภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย นิสิตมีข้อผิดพลาดในประเด็นคำศัพท์มากที่สุดและมีพัฒนาการในประเด็นการใช้กาลมากที่สุด ส่วนในการแปลข้อความภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ประเด็นที่ผิดพลาดมากที่สุดคือ การเลือกใช้คำศัพท์ให้ถูกต้องตามบริบทและมีพัฒนาการในเรื่องการใช้คำกริยาให้สอดคล้องกับประธานมากที่สุด

อภิปรายผล

1. จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่านิสิตมีพัฒนาการแปลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้แปลได้รับการฝึกทักษะในการแปลจากแบบฝึกในขณะที่เรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของดวงเดือน อ่อนน่วม (2536, หน้า 37) ที่ว่าแบบฝึกสามารถช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

2. จากผลการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดจากการแปล พบว่าในการแปลข้อความจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ผู้แปลมีข้อผิดพลาดในประเด็นการใช้คำศัพท์มากที่สุด ทั้งนี้เพราะผู้แปลขาดการพิจารณาบริบทว่าจะใช้ความหมายใดจึงจะถูกต้อง รองลงมาคือ การแปลกาล คำนาม การใช้วาจก การใช้คำนำหน้านาม กริยาวลี สำหรับในประเด็นการใช้กริยาให้สอดคล้องกับประธานมักจะไม่ค่อยเกิดปัญหา เพราะการแปลข้อความจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของคำกริยาในภาษาไทย ผลการทดสอบหลังเรียนชี้ให้เห็นว่าผู้แปลมีพัฒนาการในประเด็นการใช้กาลมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะผู้แปลเกิดการเรียนรู้ วิเคราะห์ได้ถูกต้องและมีความรอบคอบมากขึ้น สำหรับการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษผู้แปลมีข้อผิดพลาดในประเด็นการใช้คำศัพท์มากที่สุดไม่สามารถเลือกใช้

คำได้ถูกต้องตามบริบท หลังจากการทดสอบหลังเรียนผู้แปลมีพัฒนาการในประเด็นการใช้กริยาให้สอดคล้องกับประธานมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้แปลระมัดระวังและคำนึงถึงรูปแบบของกริยามากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้แปลควรได้รับการฝึกฝนในการแปลมากขึ้น นอกเหนือไปจากการแปลแบบฝึกหัด ดังนั้นเงื่อนไขในเรื่องของเวลาที่ต้องทุ่มเทกับการฝึกฝนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

2. ผู้แปลควรจะได้เพิ่มพูนความรู้ทางด้านภาษาได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ให้ถูกต้องตามบริบท ความรู้ทางด้านไวยากรณ์และโครงสร้างที่แตกต่างกันของภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความเข้าใจต้นฉบับและการเขียนถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาที่สองอย่างสละสลวย

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2540). คู่มือการแปล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

เชวง จันทรเขตต์. (2528). การแปลเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : เทพนิรมิตการพิมพ์.

ดวงเดือน อ่อนน่วม. (2536). เรื่องน่ารู้สำหรับครูคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ดวงตา สุพล. (2541). ทฤษฎีและกลวิธีการแปล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ปฐมา อักษรจรุง. (2543). Phrasal Verbs in Context. กรุงเทพฯ : ประพันธ์สาส์น.

ประเทือง ทินรัตน์. (2545). การแปลเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปัญญา บริสุทธิ์. (2537). ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชนีย์ สรรคนุรานุรักษ์ และพัชรี โภคาสัมฤทธิ์. (2535). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแปลอังกฤษเป็นไทยและการแปลไทยเป็นอังกฤษของนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษระดับมหาวิทยาลัย. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วรนาถ วิมลเฉลา. (2537). คู่มือสอนแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัญฉวี สายบัว. (2536). หลักการแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 5) : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สิทธา พินิจภูวดล. (2542). คู่มือนักแปลอาชีพ. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.

Catford, J.C. (1965). A Linguistic Theory of Translation. New York : Oxford University Press.

Newmark , P. (1981). Approaches to Translation. New York : Pergamon Press.

การพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว โดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานการพัฒนา : กรณีชุมชนเมืองกึ้ด อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

The Development of Tourism Potentiality By Cultural-Based Community : a Case of Meung Kude Community, Maetang District Chiangmai, Thailand.

จริน ศิริ*

ปัญหาการวิจัย

ด้วยเหตุที่ผู้วิจัยได้เข้าไปสำรวจพื้นที่ชนบทในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ.2544 ผู้วิจัยพบว่า ชุมชนเมืองกึ้ดในอำเภอแม่แตง ชาวบ้านในชุมชนเริ่มยากจนลง สังเกตได้จากประชากรเพิ่มขึ้น ที่ดินที่ทำการเกษตรเท่าเดิม ชาวบ้านในหมู่บ้านออกรับจ้างนอกชุมชน และมีการบุกรุกที่สาธารณะ ป่าสงวน เพื่อทำการเกษตร และทำลายสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น สังเกตได้จากป่าชุมชนรอบๆ หมู่บ้านถูกชาวบ้านตัดและแผ้วถาง ซึ่งนับวันแต่สิ่งเหล่านี้เริ่มเลวร้ายลง ฉะนั้นจึงน่าจะมีวิธีการใดที่มิให้เหตุการณ์ที่กล่าวมาลุกลามต่อไป หรือให้เกิดขึ้นน้อยลงที่สุด วิธีหนึ่งที่ทำได้คือ จำเป็นต้องสร้างอาชีพใหม่ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชน เพื่อไม่ให้ชาวบ้านในชุมชนบุกรุก ทำลายป่าไม้ที่เป็นต้นน้ำ ลำธาร และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมในชุมชนและรอบๆ ชุมชนดังกล่าวแล้ว ซึ่งอาชีพใหม่ที่สร้างขึ้นนั้นจะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตและเป็นความต้องการของชาวบ้านในชุมชน และต้องสร้างความเข้มแข็ง ความมั่นคงให้กับชาวบ้านในชุมชนเมืองกึ้ดได้ด้วย จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่า ชุมชนเมืองกึ้ด มีจุดแข็งอยู่ 6 ประการ คือ

* อาจารย์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

1. ชุมชนเมืองกึ๊ดเป็นชุมชนเก่าแก่มีอายุจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และจากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าในชุมชนมีมาไม่น้อยกว่า 300 ปี เป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายและสั่งสมกันมานาน
2. ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทางด้านการเกษตรที่สามารถส่งเสริมอาชีพที่มีอยู่ให้เลี้ยงตัวเองได้
3. มีทรัพยากรธรรมชาติที่เอื้อต่อการดำรงชีพ และสามารถพัฒนาให้เกิดอาชีพใหม่ได้
4. ชาวบ้านในชุมชนมีความสามัคคีปรองดองกันดี
5. มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง
6. ชุมชนเมืองกึ๊ดเป็นชุมชนหน้าด่าน ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางผ่านเส้นทางนี้เป็นจำนวนมากเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 1,500 คน ต่อเดือน หรือ 18,000 คน ต่อปี

จากจุดแข็งทั้ง 6 ประการ ดังที่กล่าวมาประกอบกับนโยบายของรัฐที่สนับสนุนให้ชุมชน สร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับตนเอง ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าทางหนึ่งที่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเมืองกึ๊ดได้ โดยที่ชาวบ้านในชุมชนหันมาพึ่งตนเองลดการทำลายสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติให้น้อยลงนั้นคือการสร้างอาชีพใหม่ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและนำเอาจุดแข็งของชุมชนดังกล่าวมาสร้างอาชีพใหม่ให้กับชาวบ้าน ซึ่งอาชีพที่ว่าก็คืออาชีพการท่องเที่ยวโดยเน้นไปที่การใช้ "วัฒนธรรมชุมชน" เป็นฐานในการพัฒนาอาชีพที่ว่านี้นอกจากจะเป็นอาชีพที่สนองนโยบายของรัฐบาลแล้วยังเป็นอาชีพที่มีการลงทุนน้อยและที่สำคัญที่สุดคือชาวบ้านในชุมชน สามารถทำได้

จากสภาพความเป็นจริงของชุมชนเมืองกึ๊ดในปัจจุบันทั้งสภาพวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมและมีจุดแข็งทั้ง 6 ประการ ดังที่กล่าวมาแล้ว สามารถพิจารณาได้ว่าชุมชนแห่งนี้มีศักยภาพในการพัฒนาโดยที่ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าในการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวน่าจะใช้วัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนมาเป็นฐานในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป ซึ่งผู้วิจัยต้องการหาคำตอบในเชิงประจักษ์จากคำถามในประเด็นดังต่อไปนี้

1. มีวัฒนธรรมชุมชนใดบ้างในชุมชนเมืองกึ๊ด อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ที่สามารถนำมาเป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งมีประเด็นย่อยดังนี้
   1.1 วัฒนธรรมใดที่สามารถใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน
   1.2 วัฒนธรรมใดที่สามารถใช้เป็นฐานในการพัฒนาเป็นสิ่งดึงดูดใจหรือใช้วัฒนธรรมเป็นฐานทรัพยากรท่องเที่ยว ในชุมชน
2. ในการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวจะใช้กิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมเป็นฐานในรูปแบบใด และจะพัฒนา

อย่างไร ซึ่งมีประเด็นย่อยดังนี้

2.1 จะพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชน โดยใช้วัฒนธรรมเป็นฐานอย่างไร

2.2 จะพัฒนาศักยภาพชุมชนในด้านสินค้า ส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวโดยใช้วัฒนธรรมเป็นฐานอย่างไร

3. เมื่อดำเนินการพัฒนาศักยภาพการดำเนินการท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมเป็นฐานจะก่อให้เกิดผลต่อชาวบ้านในชุมชนนั้นอย่างไร มีประเด็นย่อยดังนี้

3.1 ผลที่ก่อให้เกิดต่อบุคคลและครอบครัว มีดังนี้

3.1.1 ผลที่ก่อให้เกิดรายได้

3.1.2 ผลที่ก่อให้เกิดเจตคติต่อการท่องเที่ยว

3.1.3 ผลที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

3.2 ผลที่ก่อให้เกิดต่อชุมชน มีดังนี้

3.2.1 ผลที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งต่อองค์กร/ชุมชน

3.2.2 ผลที่ก่อให้เกิดการสะสมทุน/ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม

3.2.3 ผลที่ก่อให้เกิดการผลิตสินค้า เพื่อจำหน่ายและบริการแก่นักท่องเที่ยวในชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนา (research for development) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมชุมชนเมืองกึ๊ด ที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพชุมชนโดยค้นหาวัฒนธรรมใน 2 ประเภท คือ

1.1 วัฒนธรรมที่สามารถใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพการบริหารการจัดการกลุ่มหรือองค์กรชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน

1.2 วัฒนธรรมที่สามารถใช้เป็นฐานในการพัฒนาให้เป็นสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวในชุมชน

2. เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวโดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาให้ครอบคลุมทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชน และการพัฒนาวัฒนธรรมที่เป็นสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน

3. เพื่อศึกษาผลที่เกิดจากการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในชุมชนที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในประเด็นต่อไปนี้

3.1 ผลที่ก่อให้เกิดต่อตนเองและครอบครัว ประกอบด้วย

3.1.1 ผลของรายได้

3.1.2 ผลที่ก่อให้เกิดเจตคติ

3.1.3 ผลที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

3.2 ผลที่ก่อให้เกิดต่อชุมชน ประกอบด้วย

3.2.1 ความเข้มแข็งของชุมชนด้านการจัดการท่องเที่ยว

3.2.2 การผลิตสินค้าและบริการท่องเที่ยวในชุมชน

3.2.3 การกระจายรายได้ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

การสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (การตรวจเอกสาร)

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารทั้งแนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลายเพื่อนำมาประกอบการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบท การพัฒนาชุมชน แนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และการพัฒนาชุมชนแบบยั่งยืน
2. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวกับการพัฒนาประเทศ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน
3. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม และการใช้วัฒนธรรมมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา
4. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการพัฒนาชนบทแบบมีส่วนร่วม

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีทั้ง 4 ประเภท พอสรุปได้ดังนี้

- **เช่น สุภางค์ จันทวานิช (ในอนุชาติ พวงสำลีและอรทัย อาจขำ 2539 : 67) ได้กล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวนโยบายของรัฐบาลว่า**

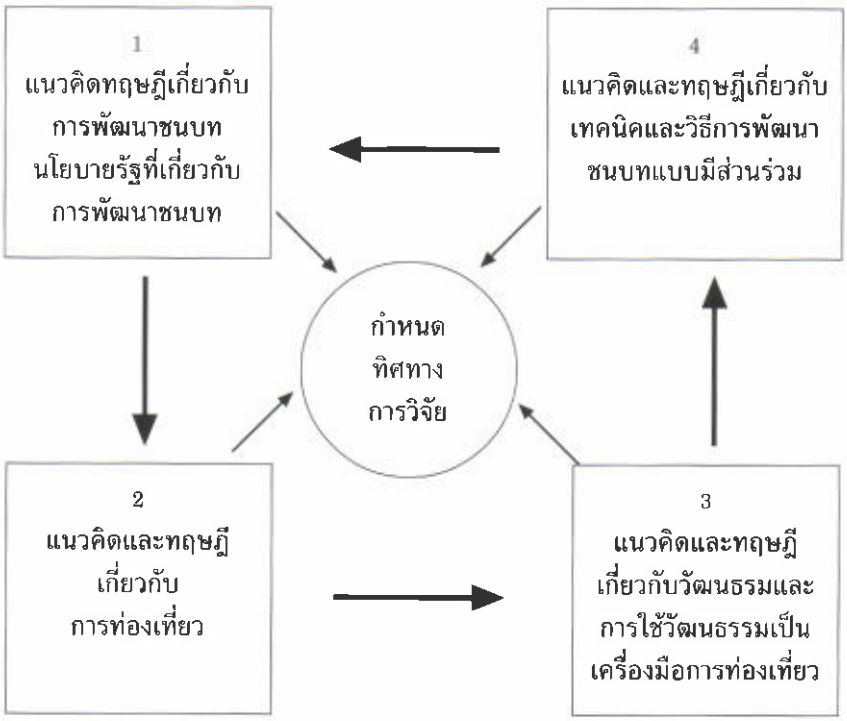
"การพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development) คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ประกอบด้วยตัวแปรมากมายที่ทำให้บุคคลและชุมชนเริ่มสร้างเอกลักษณ์แห่งตนที่มีลักษณะเฉพาะและสร้างความสามารถที่จะเผชิญกับโลกได้อย่างมีจุดหมาย และความภาคภูมิใจ กระบวนการนี้เน้นการเจริญเติบโตอย่างกลมกลืนของบุคคลและชุมชนกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และจิตวิญญาณของสังคม โดยส่วนรวม กระบวนการพัฒนาเช่นนี้จะเน้นความเสมอภาคระหว่างเพศ ความเสมอภาค ระหว่างศาสนา และความเสมอภาคระหว่างรุ่นอายุ"

- **ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2540 : 2-6) ได้ให้นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า**
"การท่องเที่ยวเป็นเรื่องของการเดินทาง หากไม่มีการเดินทางก็ไม่มีการท่องเที่ยว ในเรื่องของการท่องเที่ยว ผู้ดำเนินการท่องเที่ยวมักใช้คำว่า การท่องเที่ยว และการเดินทาง ปน ๆ กันไป บางทีก็ใช้คำว่าการท่องเที่ยว ให้มีความหมายถึงทั้งการเดินทางและการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ใช้ชื่อในภาษาอังกฤษว่า Tourism Authority of Thailand และการท่องเที่ยวแห่งอังกฤษก็ใช้ชื่อว่า British Tourism Authority บางทีก็ใช้คำว่าการเดินทาง ให้มีความหมายถึงทั้งการเดินทางและการท่องเที่ยว เช่น องค์กรการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ซึ่งจัดตั้งขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เรียกชื่อว่า International Union of Official Travel Organization (IUOTO) สถาบันอุดมของมหาวิทยาลัย Hawaii ที่สอนวิชาการท่องเที่ยว มีชื่อว่า School of Travel Industry Management และสถาบันการท่องเที่ยวสำหรับภาคพื้นแปซิฟิก ใช้ชื่อว่า Pacific Area Travel Association"

- **สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2544 : 184) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้วัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้อย่างน่าสนใจ สรุปได้ดังนี้**
กรณีที่ใช้วัฒนธรรมเป็นจุดขายเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไม่ควรเน้นแต่การใช้ต้นทุนผลทางวัฒนธรรมที่เป็นมรดกดั้งเดิม แต่ควรสร้างแหล่งท่องเที่ยวแหล่งใหม่ โดยสร้างอัตลักษณ์ใหม่ ๆ เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์ และเกิดความภาคภูมิใจ และควรตั้งอยู่ในเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวเดิมเรียงรายเป็นหลักอยู่แล้ว เพื่อเสริมจุดแวะพักไม่ต้องใช้เวลาเดินทางระหว่างแต่ละจุดนานเกินกว่า 15-25 นาที เพื่อสะดวกต่อการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเป็นรอบวงจร การดำเนินการควรลงทุนด้วยภาครัฐเป็นการให้เปล่า หรือให้ชาวบ้านในชุมชนร่วมกันลงทุนเป็นส่วนหนึ่งเป็นการทุ่มทุนก้อนใหญ่เพื่อให้ส่งผลระยะยาว แทนการใช้งบประมาณจัดงานประชาสัมพันธ์ ที่ได้ผลในระยะสั้น ๆ แล้วจะละลายหายไป การประกอบการ การดูแล และผลประโยชน์ควรให้ตกเป็นของชุมชนให้มากที่สุด การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมคู่ควบไปกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ไม่ได้ดำเนินการแบบฉาบฉวย อนึ่งการใช้แหล่งบันเทิงบริการนักท่องเที่ยว ถ้าจำเป็นต้องมีบ้างควรแยกพื้นที่เป็นเอกเทศ และเป็นที่รโหฐาน ให้พ้นวิสัยการรู้เห็นของเยาวชน ไม่ควรให้มีได้อย่างเสรี และทำลายภาพลักษณ์อันดีงามของชุมชนและสังคม เนื้อหาสาระวัฒนธรรมที่เสนอขายนักท่องเที่ยว ไม่ควรจำกัดอยู่แต่ที่โบราณสถาน โบราณวัตถุ การละเล่นพื้นเมือง วัดวาอาราม ประเพณี แต่ควรขายอัตลักษณ์วัฒนธรรมความรับผิดชอบ วัฒนธรรมการเอื้ออาทร วัฒนธรรมการมีระเบียบวินัย วัฒนธรรมการตีความและการปรับใช้ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย เป็นต้น

- **ประการสุดท้ายที่เป็นแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคและวิธีการพัฒนาชนบทแบบมี ส่วนร่วม ปริชาติ วลัยเสถียร (2542 : 138-139) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการพัฒนา สรุปได้ว่า**
"การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน"

จากแนวคิดและทฤษฎีที่ยกตัวอย่างมาเพียงบางส่วน ซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาตั้งแต่ต้น เพื่อสร้างกรอบและกำหนดทิศทางการวิจัยดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิ 1 การสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย
กรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อกำหนดทิศทางการวิจัย

เมื่อผู้วิจัยได้ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ในทุกประเด็นแล้ว ผู้วิจัยก็นำไปสู่การกำหนดแนวคิดในการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว โดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาเป็นทางเลือกทางหนึ่งสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) (ฉัตรทิพย์ นารถสุภา 2540 : 170-205) ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในรูปแบบการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนานั้นต้องมีองค์ประกอบเชิงหลักสำคัญ 4 ประการ คือ (1) การมองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมชุมชนเพื่อนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมชุมชน (2) การนำเอาวัฒนธรรมชุมชนมาพัฒนาให้เกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม (3) การสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวกับการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนมาเป็นสิ่งดึงดูดใจและบริการ (4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมและการกระจายรายได้ (เฉลิมชัย ปัญญาดี 2545 : 64) จากหลักการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาดังกล่าว จำเป็น

อย่างยิ่งที่ชาวบ้านเมืองกี๊ดต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนา ซึ่งชุมชนเมืองกี๊ดจะสามารถดำเนินการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิผล ต้องเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการจัดระบบการบริหารจัดการและเป็นเครื่องดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวมาใช้บริการตลอดจนการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวและใช้บริการได้เป็นอย่างดี (ประเวศน์ วะสี. 2541 : 23-26)

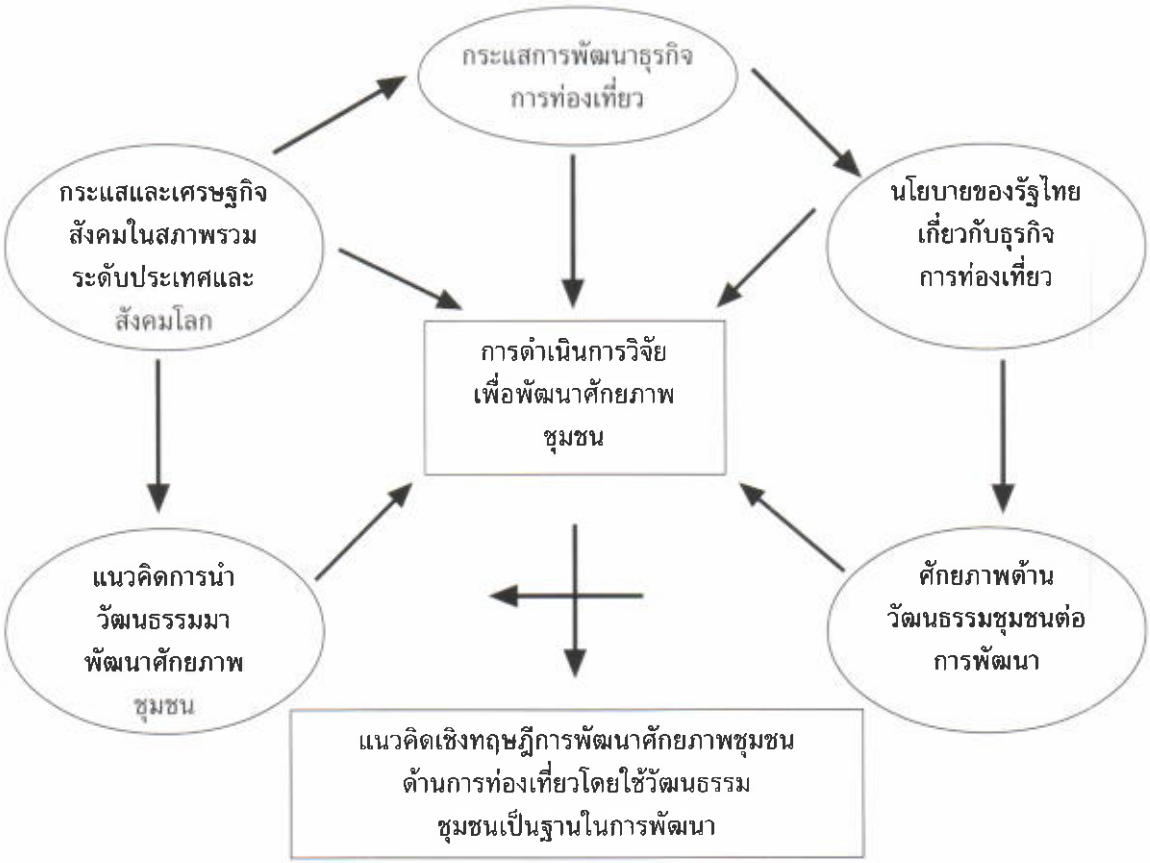
การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวและมีส่วนได้รับประโยชน์ โดยเฉพาะรายได้จากการท่องเที่ยวนั้น จำเป็นต้องส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมโดยผ่านรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนาบนพื้นฐานของแนวคิดในการมีส่วนร่วมของชุมชน การนำเอาวัฒนธรรมชุมชนมาพัฒนาก่อให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้กลุ่มหรือองค์กรมีศักยภาพหรือมีความเข้มแข็งจำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มกันอย่างเป็นระบบ (อภิชัย พันธเสน. 2539 : 322-330) โดยเริ่มตั้งแต่การเห็นพ้องต้องกันในระบบคิด เกี่ยวกับความสำคัญของการรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรม การกำหนดแนวทางในการดำเนินกิจกรรม การวางระเบียบหรือข้อตกลงรวมกันในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนาดังกล่าว จะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ช่วยแก้ปัญหาผลกระทบของการท่องเที่ยวทั้งในด้านสภาพแวดล้อม สังคมวัฒนธรรมและการกระจายรายได้ (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ กนกศักดิ์ แก้วเทพ และกาญจนา แก้วเทพ. 2543 : 168-170) จากการวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการสังเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้กำหนดข้อเสนอ (Propositions) ในการวิจัย ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาของชุมชนเป็นเงื่อนไขสำคัญ (Necessary Condition) และพอเพียง (Sufficient Condition) ต่อการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นไปตามหลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา
2) การมีส่วนร่วมในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนขึ้นอยู่กับศักยภาพหรือความเข้มแข็งของกลุ่มหรือองค์กรชุมชนในการบริหารจัดการ และการนำวัฒนธรรมในชุมชนมาเป็นปัจจัยในการพัฒนา
3) นอกจากกลุ่มหรือองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งแล้ว ครัวเรือน หรือสมาชิกในครัวเรือนชุมชนเมืองกี๊ดที่มีความต้องการในการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องมีศักยภาพในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน ศักยภาพในการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นเครื่องดึงดูดใจและบริการและมีศักยภาพในการกระจายรายได้ จากการท่องเที่ยวในชุมชนจึงจะสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
4) ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ศักยภาพในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน ศักยภาพในการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมเป็นฐานและศักยภาพในการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวในชุมชนเมืองกี๊ดเป็นสิ่งที่เสริมสร้างหรือพัฒนาขึ้นมาได้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน หากได้รับการจัดสภาพการณ์ที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งกระบวนการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชนประกอบด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (PAR) ร่วมกับเทคนิคส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชน

ได้มีความรู้ร่วมกันให้มีความสามัคคีในกลุ่ม (A.I.C) และเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) การจัดการเสวนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกัน (Focus Group Discussion) การฝึกอบรม (Training) การฝึกปฏิบัติงาน (On the Job Training) และการสาธิต (Demonstration) ทั้งนี้คนทุกกลุ่มในชุมชนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้หากได้รับการยอมรับและมีโอกาสในการฝึกฝนเรียนรู้

ดังนั้น ด้วยระบบความสัมพันธ์ตามข้อเสนอดังกล่าวผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

กรอบแนวคิดความสัมพันธ์การดำรงอยู่ของชุมชนเมืองกึ๊ดด้านการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชน
ที่นำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภูมิ 2 แสดงกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ การดำรงอยู่ของชุมชนเมืองกึ๊ด

1.2) แสวงหาแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มองค์กรที่จัดตั้งขึ้นที่จะนำวัฒนธรรมชุมชนมาเป็นเครื่องมือดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.3) แสวงหาแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

1.4) แสวงหาแหล่งเงินทุน เพื่อมาดำเนินการกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

1.5) แสวงหาแนวทางโฆษณาและประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน

1.6) เตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการและการบริหารการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว

2) ขั้นทำแผนปฏิบัติการและลงมือปฏิบัติการตามแผนมี 2 ขั้นตอน คือ

2.1) ขั้นเตรียมความพร้อมของชุมชน เช่น การประชุมกลุ่มเพื่อกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดอบรมผู้นำเที่ยวในชุมชน การจัดระบบระเบียบเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชน การจัดทำระเบียบและข้อบังคับในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรักษาสิ่งแวดล้อม

2.2) ขั้นปฏิบัติการนำร่อง โดยการดำเนินการกำหนดเขตพื้นที่ และทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชน การติดต่อประสานงานกับองค์การท่องเที่ยวภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อนำนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น เข้าร่วมประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง การให้นักท่องเที่ยวชมและร่วมประเพณีในท้องถิ่น เช่น การเข้าชมพิพิธภัณฑ์ชุมชน การขี่ช้าง ล่องแพ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3

ศึกษาผลที่เกิดจากการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในชุมชนที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา หลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 มาเป็นระยะเวลา 1 ปี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลและประเมินผลที่เกิดจากการพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในประเด็นที่ 3 ดังนี้

1) ผลที่ก่อให้เกิดต่อตนเองและครอบครัว มี 3 ประเด็นคือ

1.1) ผลของรายได้

1.2) ผลที่ก่อให้เกิดเจตคติต่อการท่องเที่ยวในชุมชน

1.3) ผลที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

2) ผลที่ก่อให้เกิดต่อชุมชน มี 3 ประเด็นเช่นเดียวกัน ขือ

2.1) ผลที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนด้านการจัดการการท่องเที่ยว

2.2) ผลที่ก่อให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการการท่องเที่ยวในชุมชน

2.3) ผลที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้อันเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการพัฒนาให้เห็นเป็นรูปธรรม การวิเคราะห์ข้อมูลจะเน้นไปทางการพรรณนาวิเคราะห์ที่สะท้อนกิจกรรมที่ปฏิบัติจริง พร้อมกันนั้นก็แสดงให้เห็นปริมาณทางสถิติประกอบ โดยใช้ค่าร้อยละสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มหรือองค์กรในการพัฒนา ดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงร่วมวิเคราะห์กับกรรมการที่ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวนี้ด้วย วิธีที่ใช้ร่วมกันก็คือ การวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงความคิดเห็น การโต้เถียง และการโต้แย้งในประเด็นที่เห็นไม่ตรงกัน และการหาข้อสรุปบนพื้นฐานของคนส่วนมากที่เห็นด้วยตามกระบวนการประชาธิปไตย โดยมีพื้นฐานทางทฤษฎีกำกับข้อสรุปที่โต้แย้งส่วนข้อมูลที่เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นของการจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนานั้น ผู้วิจัยจะเป็นผู้เขียนรายงานนำเสนอในที่ประชุมของกลุ่มหรือองค์กรการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วิจัย เพื่อให้สมาชิกทุกคนร่วมกันพิจารณา และหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาศักยภาพการดำเนินการธุรกิจการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นทางเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพและในการดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนของชาวบ้านในชุมชนเมืองกี๊ดต่อไป

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาและเก็บรวบรวมวัฒนธรรมที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพชุมชนใน 2 ประเภทคือ

   1.1 วัฒนธรรมชุมชนเพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรการท่องเที่ยวที่จัดตั้งขึ้นในชุมชน สามารถจัดเป็นวัฒนธรรมและจัดเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

   1) วัฒนธรรมแนวคิดและความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ ประกอบด้วยความเชื่อเกี่ยวกับพืช สัตว์ ความเชื่อเกี่ยวกับโลก ดวงดาวต่าง ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับระบบจักรวาล เป็นต้น

   2) วัฒนธรรมทางบรรทัดฐาน ประกอบด้วย วัฒนธรรมที่เป็นวิถีประชา (Folk way) เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชนและนอกชุมชน กฎระเบียบสังคมในชุมชน ประเพณีในชุมชน ประกอบด้วย ธรรมเนียมประเพณี ขนบประเพณี และจารีตประเพณี กฎหมายบ้านเมือง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับสถาบันต่าง ๆ กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองและกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจวัฒนธรรม

1.2 วัฒนธรรมชุมชนที่ใช้เป็นฐานในการพัฒนาให้เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน ผลของการจัดเก็บรวมรวบของผู้วิจัยและชาวบ้านผู้ร่วมกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถรวบรวมวัฒนธรรมในประเภทนี้ได้ดังนี้

1) อาชีพในชุมชน ได้แก่ อาชีพการทำสวนลิ้นจี่ สวนส้ม อาชีพทำนา ทำไร่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพของชาวบ้าน
2) สถาปัตยกรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าชม เช่น อุโบสถของวัดในชุมชน บ้านเรือนของชาวบ้านในชุมชน
3) งานหัตถกรรมฝีมือ เครื่องจักรสานที่จะขายเป็นของฝากของที่ระลึก เช่น ผ้าทอมือ โคมไฟ กระบวย เป็นต้น
4) ดนตรีพื้นบ้านประเภทสะล้อ ซอ ซึงและเพลงพื้นบ้าน
5) เครื่องมือในการประกอบอาชีพของชาวบ้าน รวมถึงเทคโนโลยีชาวบ้าน เครื่องทุ่นแรง อาวุธต่าง ๆ จัดเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวชม
6) อาหารพื้นบ้าน ประเภทอาหารคาว อาหารหวานทำเป็นของฝาก ของขวัญไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว
7) สมุนไพรและการรักษาได้ฝึกอบรมหมอนวดแผนโบราณและบริการนวดให้กับนักท่องเที่ยว
8) นันทนาการและกีฬาพื้นบ้าน จัดเก็บรวบรวมกีฬาและการละเล่นพื้นบ้านทุกประเภทในชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินการให้นักท่องเที่ยวเข้าชม เช่น กีฬาตกปลา การแข่งขันบั้งไฟ เป็นต้น

วิธีการวิจัย

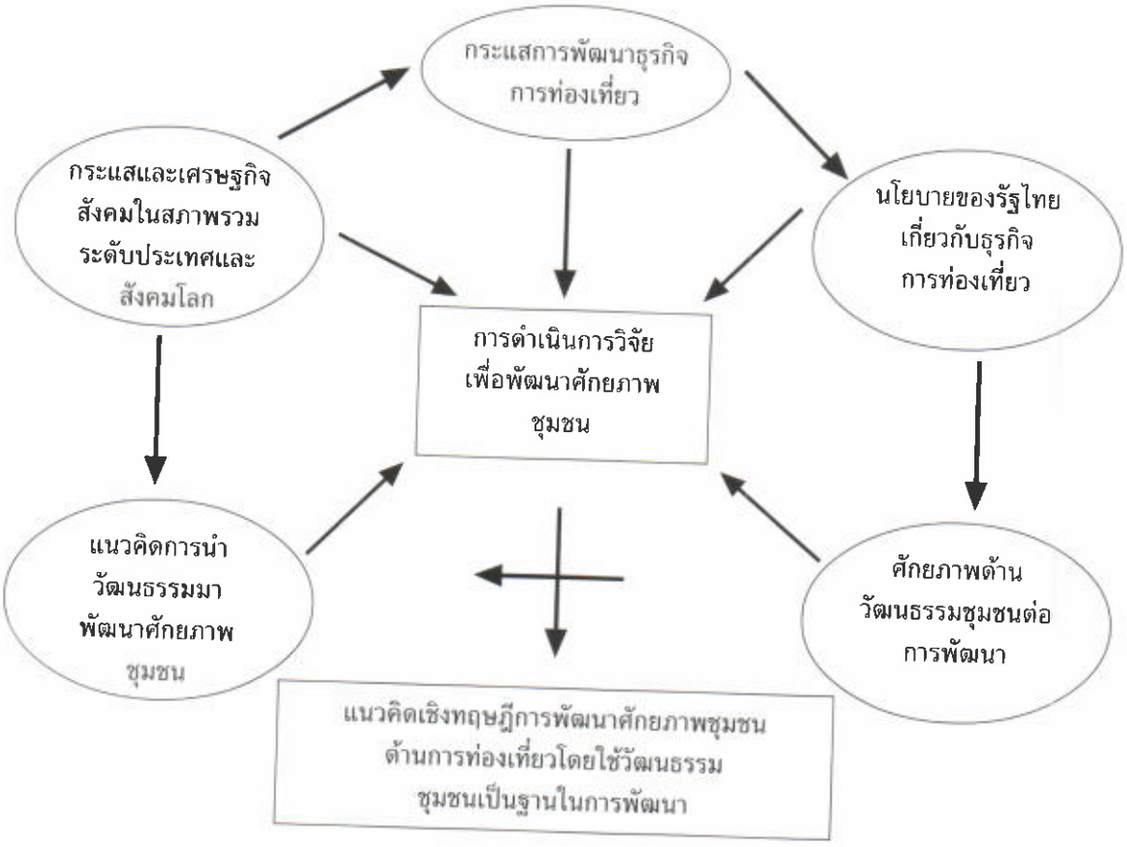
สถานที่ดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเอาชุมชนเมืองกึ๊ด ซึ่งอยู่ในหมู่ที่ 1 ตำบลกึ๊ดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ในการดำเนินการวิจัย ซึ่งชุมชนดังกล่าว อยู่ห่างจากศาลาจังหวัดเชียงใหม่ไปตามเส้นทางเชียงใหม่-อำเภอพร้าว ช่วงหลักกิโลเมตรที่ 37 ตลาดแม่มาลัย แยกไปตามถนน อำเภอแม่แตง-แม่ฮ่องสอน รวมระยะทาง 60 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านที่อยู่กลางหุบเขามีแม่น้ำแม่แตงไหลผ่าน เป็นชุมชนเก่าแก่มีอายุไม่น้อยกว่า 300 ปี เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรม เป็นเส้นทางผ่านของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ไปเที่ยวชมวัฒนธรรมของเผ่าอีก้อ ลีซอ และมเซอ ที่อยู่บนภูเขาเหนือหมู่บ้านเมืองกึ๊ดขึ้นไปอีกหลายหมู่บ้าน

ได้มีความรู้ร่วมกันให้มีความสามัคคีในกลุ่ม (A.I.C) และเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) การจัดการเสวนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกัน (Focus Group Discussion) การฝึกอบรม (Training) การฝึกปฏิบัติงาน (On the Job Training) และการสาธิต (Demonstration) ทั้งนี้คนทุกกลุ่มในชุมชนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้หากได้รับการยอมรับและมีโอกาสในการฝึกฝนเรียนรู้

ดังนั้น ด้วยระบบความสัมพันธ์ตามข้อเสนอดังกล่าวผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

กรอบแนวคิดความสัมพันธ์การดำรงอยู่ของชุมชนเมืองกึ๊ดด้านการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชน
ที่นำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภูมิ 2 แสดงกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ การดำรงอยู่ของชุมชนเมืองกึ๊ด

1.2) แสวงหาแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มองค์กรที่จัดตั้งขึ้นที่จะนำวัฒนธรรมชุมชนมาเป็นเครื่องมือดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.3) แสวงหาแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

1.4) แสวงหาแหล่งเงินทุน เพื่อมาดำเนินการกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

1.5) แสวงหาแนวทางโฆษณาและประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน

1.6) เตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการและการบริหารการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว

2) ขั้นทำแผนปฏิบัติการและลงมือปฏิบัติการตามแผนมี 2 ขั้นตอน คือ

2.1) ขั้นเตรียมความพร้อมของชุมชน เช่น การประชุมกลุ่มเพื่อกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดอบรมผู้นำเที่ยวในชุมชน การจัดระบบระเบียบเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชน การจัดทำระเบียบและข้อบังคับในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรักษาสิ่งแวดล้อม

2.2) ขั้นปฏิบัติการนำร่อง โดยการดำเนินการกำหนดเขตพื้นที่ และทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชน การติดต่อประสานงานกับองค์การท่องเที่ยวภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อนำนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น เข้าร่วมประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง การให้นักท่องเที่ยวชมและร่วมประเพณีในท้องถิ่น เช่น การเข้าชมพิพิธภัณฑ์ชุมชน การขี่ช้าง ล่องแพ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3

ศึกษาผลที่เกิดจากการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในชุมชนที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาหลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 มาเป็นระยะเวลา 1 ปี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลและประเมินผลที่เกิดจากการพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในประเด็นที่ 3 ดังนี้

1) ผลที่ก่อให้เกิดต่อตนเองและครอบครัว มี 3 ประเด็นคือ

1.1) ผลของรายได้

1.2) ผลที่ก่อให้เกิดเจตคติต่อการท่องเที่ยวในชุมชน

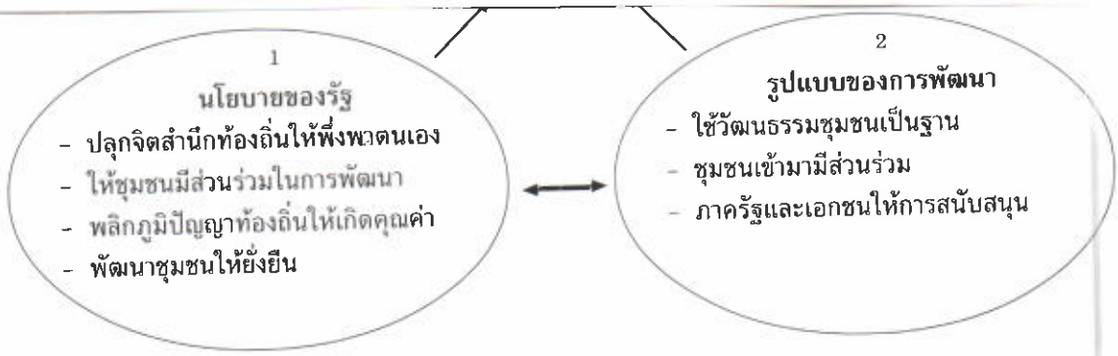
1.3) ผลที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

2) ผลที่ก่อให้เกิดต่อชุมชน มี 3 ประเด็นเช่นเดียวกัน ขือ

2.1) ผลที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนด้านการจัดการการท่องเที่ยว

แผนภูมิ 3 แสดงกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวโดยใช้วัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนา

วิธีการวิจัย

สถานที่ดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเอาชุมชนเมืองกึ๊ด ซึ่งอยู่ในหมู่ที่ 1 ตำบลกึ๊ดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ในการดำเนินการวิจัย ซึ่งชุมชนดังกล่าว อยู่ห่างจากศาลาจังหวัดเชียงใหม่ไปตามเส้นทางเชียงใหม่-อำเภอพร้าว ช่วงหลักกิโลเมตรที่ 37 ตลาดแม่มาลัย แยกไปตามถนน อำเภอแม่แตง-แม่ฮ่องสอน รวมระยะทาง 60 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านที่อยู่กลางหุบเขามีแม่น้ำแม่แตงไหลผ่าน เป็นชุมชนเก่าแก่มีอายุไม่น้อยกว่า 300 ปี เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรม เป็นเส้นทางผ่านของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ไปเที่ยวชมวัฒนธรรมของเผ่าอีก้อ ลีซอ และมูเซอ ที่อยู่บนภูเขาเหนือหมู่บ้านเมืองกึ๊ดขึ้นไปอีกหลายหมู่บ้าน ดังนั้นจึงทำให้เส้นทางนี้เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากประกอบกับหมู่บ้านดังกล่าวมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งสามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาให้ชุมชนนี้เข้มแข็งได้ ดังนั้นด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยได้คัดเลือกชุมชนนี้เป็นพื้นที่ทำการวิจัยและพัฒนา

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมในชุมชนเมืองกึ๊ดที่สามารถใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว 2 ประเภทคือ

1) วัฒนธรรมที่สามารถใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพด้านบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งมีวัฒนธรรมที่นำมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ 2 ประเภท คือ
   1.1) วัฒนธรรมทางแนวคิดและความเชื่อ ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ
   1.2) วัฒนธรรมทางบรรทัดฐาน อันได้แก่วิถีประชา ประเพณีชุมชน และกฎหมายบ้านเมือง วัฒนธรรมประเภทนี้เรียกว่า "วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ"
2) วัฒนธรรมที่สามารถใช้เป็นฐานในการพัฒนาให้เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน ได้แก่ อาชีพในชุมชน ศิลปหัตถกรรม สถาปัตยกรรม อาหารพื้นบ้าน ดนตรีพื้นเมือง ยาสมุนไพร การละเล่นและนันทนาการพื้นบ้าน วัฒนธรรมประเภทนี้เรียกว่า "วัฒนธรรมทางวัตถุ"

ขั้นตอนที่ 2

ศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวโดยใช้วัฒนธรรมชุมชนที่รวบรวมได้ในขั้นตอนที่ 1 เข้าสู่กระบวนการเลือกเฟ้นวัฒนธรรมและนำเอาวัฒนธรรมที่คัดเลือกได้มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา มี 2 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นแสวงหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพชุมชนเมืองกึ๊ด ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้จัดประชุมชาวบ้านเพื่อเสนอผลในการวิจัย และจัดประชุมร่วมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งในขั้นตอนนี้ในที่ประชุมมีประเด็นที่ต้องแสวงหาแนวทางดังต่อไปนี้
   1.1) แสวงหาแนวทางจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

1.2) แสวงหาแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มองค์กรที่จัดตั้งขึ้นที่จะนำวัฒนธรรมชุมชนมาเป็นเครื่องมือดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.3) แสวงหาแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

1.4) แสวงหาแหล่งเงินทุน เพื่อมาดำเนินการกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

1.5) แสวงหาแนวทางโฆษณาและประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน

1.6) เตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการและการบริหารการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว

2) ขั้นทำแผนปฏิบัติการและลงมือปฏิบัติการตามแผนมี 2 ขั้นตอน คือ

2.1) ขั้นเตรียมความพร้อมของชุมชน เช่น การประชุมกลุ่มเพื่อกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดอบรมผู้นำเที่ยวในชุมชน การจัดระบบระเบียบเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชน การจัดทำระเบียบและข้อบังคับในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและรักษาสิ่งแวดล้อม

2.2) ขั้นปฏิบัติการนำร่อง โดยการดำเนินการกำหนดเขตพื้นที่ และทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชน การติดต่อประสานงานกับองค์การท่องเที่ยวภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อนำนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น เข้าร่วมประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง การให้นักท่องเที่ยวชมและร่วมประเพณีในท้องถิ่น เช่น การเข้าชมพิพิธภัณฑ์ชุมชน การขี่ช้าง ล่องแพ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3

ศึกษาผลที่เกิดจากการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในชุมชนที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาหลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 มาเป็นระยะเวลา 1 ปี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลและประเมินผลที่เกิดจากการพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในประเด็นที่ 3 ดังนี้

1) ผลที่ก่อให้เกิดต่อตนเองและครอบครัว มี 3 ประเด็นคือ

1.1) ผลของรายได้

1.2) ผลที่ก่อให้เกิดเจตคติต่อการท่องเที่ยวในชุมชน

1.3) ผลที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

2) ผลที่ก่อให้เกิดต่อชุมชน มี 3 ประเด็นเช่นเดียวกัน ขือ

2.1) ผลที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนด้านการจัดการการท่องเที่ยว

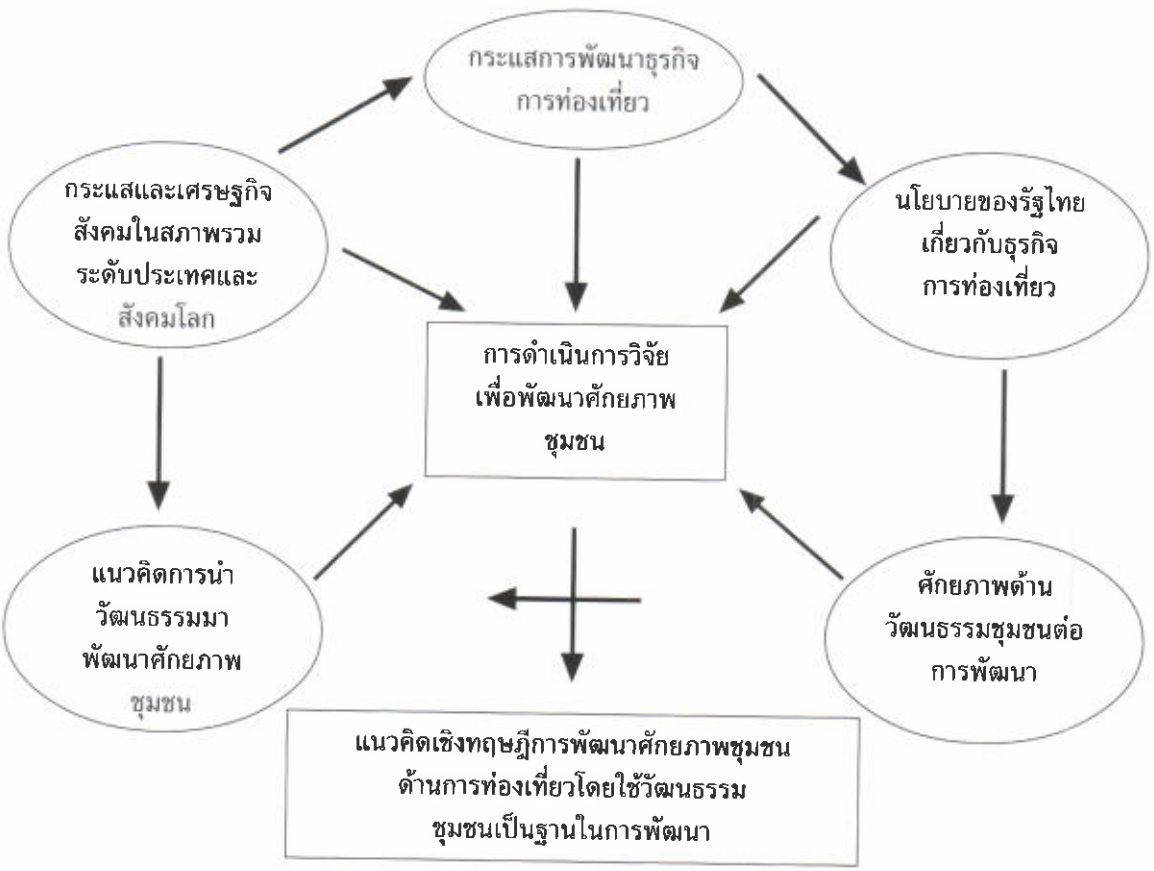

ได้มีความรู้ร่วมกันให้มีความสามัคคีในกลุ่ม (A.I.C) และเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) การจัดการเสวนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกัน (Focus Group Discussion) การฝึกอบรม (Training) การฝึกปฏิบัติงาน (On the Job Training) และการสาธิต (Demonstration) ทั้งนี้คนทุกกลุ่มในชุมชนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้หากได้รับการยอมรับและมีโอกาสในการฝึกฝนเรียนรู้

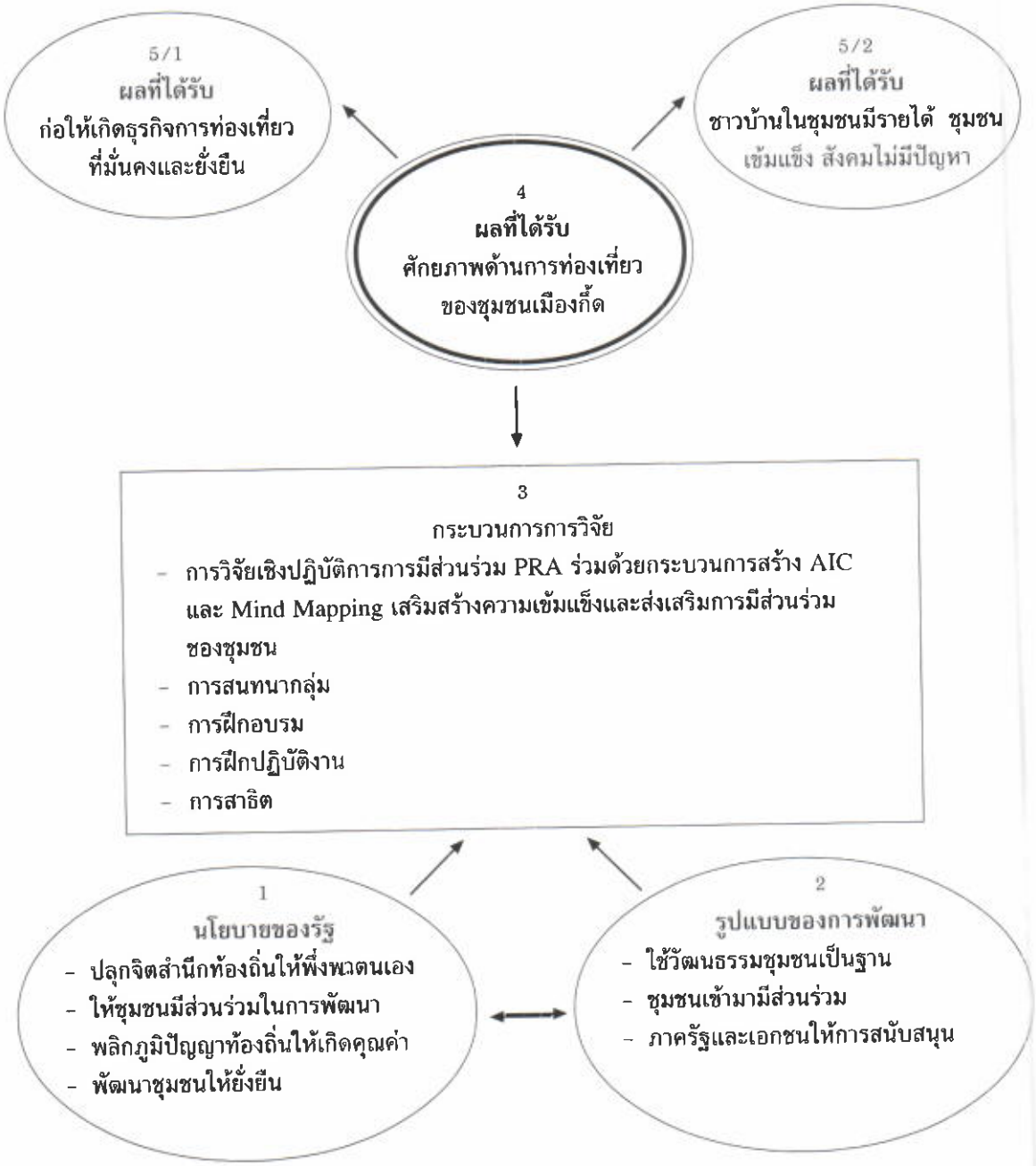
ดังนั้น ด้วยระบบความสัมพันธ์ตามข้อเสนอดังกล่าวผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

กรอบแนวคิดความสัมพันธ์การดำรงอยู่ของชุมชนเมืองกึ๊ดด้านการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชน
ที่นำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภูมิ 2 แสดงกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ การดำรงอยู่ของชุมชนเมืองกึ๊ด

กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว
โดยใช้วัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนา

แผนภูมิ 3 แสดงกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวโดยใช้วัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนา

2.2) ผลที่ก่อให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการการท่องเที่ยวในชุมชน

2.3) ผลที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้อันเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการพัฒนาให้เห็นเป็นรูปธรรม การวิเคราะห์ข้อมูลจะเน้นไปทางการพรรณนาวิเคราะห์ที่สะท้อนกิจกรรมที่ปฏิบัติจริง พร้อมกันนั้นก็แสดงให้เห็นปริมาณทางสถิติประกอบ โดยใช้ค่าร้อยละสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มหรือองค์กรในการพัฒนา ดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงร่วมวิเคราะห์กับกรรมการที่ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวนี้ด้วย วิธีที่ใช้ร่วมกันก็คือ การวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงความคิดเห็น การโต้เถียง และการโต้แย้งในประเด็นที่เห็นไม่ตรงกัน และการหาข้อสรุปบนพื้นฐานของคนส่วนมากที่เห็นด้วยตามกระบวนการประชาธิปไตย โดยมีพื้นฐานทางทฤษฎีกำกับข้อสรุปที่โต้แย้งส่วนข้อมูลที่เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นของการจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนานั้น ผู้วิจัยจะเป็นผู้เขียนรายงานนำเสนอในที่ประชุมของกลุ่มหรือองค์กรการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วิจัย เพื่อให้สมาชิกทุกคนร่วมกันพิจารณา และหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาศักยภาพการดำเนินการธุรกิจการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นทางเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพและในการดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนของชาวบ้านในชุมชนเมืองกี๊ดต่อไป

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาและเก็บรวบรวมวัฒนธรรมที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพชุมชนใน 2 ประเภทคือ

   1.1 วัฒนธรรมชุมชนเพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรการท่องเที่ยวที่จัดตั้งขึ้นในชุมชน สามารถจัดเป็นวัฒนธรรมและจัดเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

   1) วัฒนธรรมแนวคิดและความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ ประกอบด้วยความเชื่อเกี่ยวกับพืช สัตว์ ความเชื่อเกี่ยวกับโลก ดวงดาวต่าง ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับระบบจักรวาล เป็นต้น

   2) วัฒนธรรมทางบรรทัดฐาน ประกอบด้วย วัฒนธรรมที่เป็นวิถีประชา (Folk way) เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชนและนอกชุมชน กฎระเบียบสังคมในชุมชน ประเพณีในชุมชน ประกอบด้วย ธรรมเนียมประเพณี ขนบประเพณี และจารีตประเพณี กฎหมายบ้านเมือง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับสถาบันต่าง ๆ กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองและกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจวัฒนธรรม

1.2 วัฒนธรรมชุมชนที่ใช้เป็นฐานในการพัฒนาให้เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน ผลของการจัดเก็บรวมรวบของผู้วิจัยและชาวบ้านผู้ร่วมกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถรวบรวมวัฒนธรรมในประเภทนี้ได้ดังนี้

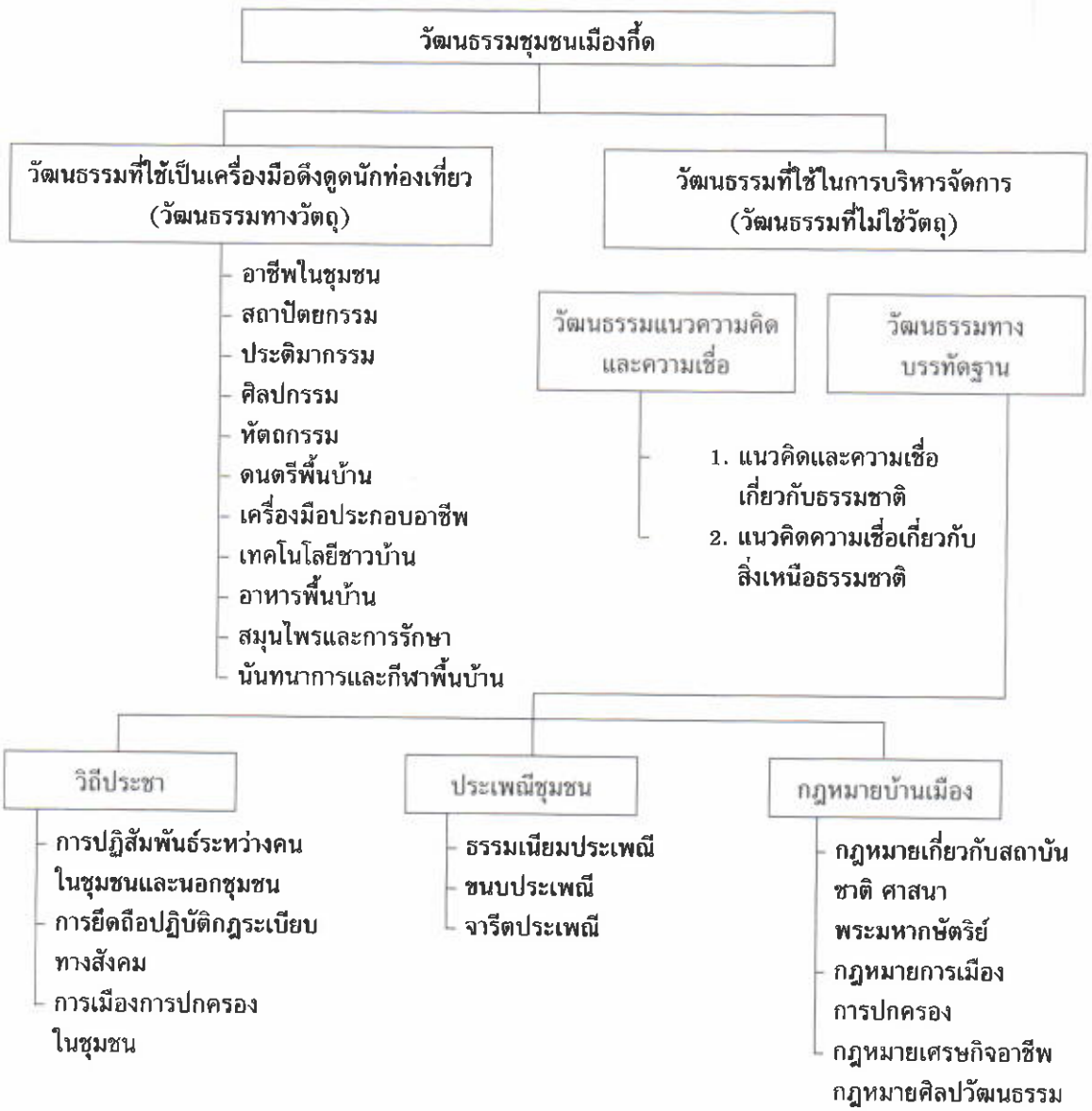
1) อาชีพในชุมชน ได้แก่ อาชีพการทำสวนลิ้นจี่ สวนส้ม อาชีพทำนา ทำไร่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพของชาวบ้าน
2) สถาปัตยกรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าชม เช่น อุโบสถของวัดในชุมชน บ้านเรือนของชาวบ้านในชุมชน
3) งานหัตถกรรมฝีมือ เครื่องจักรสานที่จะขายเป็นของฝากของที่ระลึก เช่น ผ้าทอมือ โคมไฟ กระบวย เป็นต้น
4) ดนตรีพื้นบ้านประเภทสะล้อ ซอ ซึงและเพลงพื้นบ้าน
5) เครื่องมือในการประกอบอาชีพของชาวบ้าน รวมถึงเทคโนโลยีชาวบ้าน เครื่องทุ่นแรง อาวุธต่าง ๆ จัดเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวชม
6) อาหารพื้นบ้าน ประเภทอาหารคาว อาหารหวานทำเป็นของฝาก ของขวัญไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว
7) สมุนไพรและการรักษาได้ฝึกอบรมหมอนวดแผนโบราณและบริการนวดให้กับนักท่องเที่ยว
8) นันทนาการและกีฬาพื้นบ้าน จัดเก็บรวบรวมกีฬาและการละเล่นพื้นบ้านทุกประเภทในชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินการให้นักท่องเที่ยวเข้าชม เช่น กีฬาตกปลา การแข่งขันบั้งไฟ เป็นต้น

ซึ่งผลของการดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 แสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิวัฒนธรรมชุมชนเมืองกึ๊ด

2. ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ผลจากการศึกษาศักยภาพชุมชนด้านการใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นแสวงหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

1) สามารถก่อตั้งกลุ่มดำเนินเป็นการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนที่มีสมาชิกเริ่มต้นจำนวน 60 คน เป็นสมาชิกถาวรและการจัดตั้งเป็นชมรมขึ้นมา ชื่อว่า "ชมรมพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านเมืองกึ๊ด" มีคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย ประธาน รองประธาน กรรมการและเลขานุการชมรม 12 คน เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

2) สามารถสร้างกฎเกณฑ์การบริหารจัดการบริหารอบรมโดยใช้วัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการโดยผ่านชมรมการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองกึ๊ดได้สำเร็จ

3) จัดหาทุนเข้าอบรมเพื่อใช้ในกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการระดมทุนจากสมาชิกในชมรมและจัดเก็บเงินจากการจัดกิจกรรมของชมรมจนสามารถนำเงินเหล่านั้นมาดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนได้

4) จัดพิมพ์ป้ายโฆษณาและใบปลิวเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวออกสู่ชุมชนภายนอก

ขั้นที่ 2 ขั้นทำแผนปฏิบัติการและลงมือปฏิบัติการวางแผน โดยจัดตั้งเป็นชมรมขึ้น ผลปรากฏว่า สมาชิกในชมรมสามารถจัดตั้งเป็นองค์กรได้และจัดทำกฎระเบียบการปฏิบัติงาน ทำเส้นทางการท่องเที่ยวตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้ตามแผนที่วางไว้ ส่วนในขั้นตอนการปฏิบัติการต้อนรับนักท่องเที่ยวก็สามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวในชุมชนมากขึ้น มีการบริการที่ดีจากชาวบ้านและสมาชิกในชมรมเป็นอย่างดี

3. ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ผลที่เกิดจากการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในชุมชนที่ใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา หลังจากที่ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวมาเป็นระยะเวลา 1 ปี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประเมินผลโดยมีดัชนีชี้วัดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและมีเกณฑ์วัดผลที่เกิดจากการพัฒนาตามที่ได้กำหนดไว้ การประเมินค่าในดัชนีชี้วัดได้มาจากการคำนวณน้ำหนักค่าเฉลี่ย (weight mean score) โดยอาศัยเกณฑ์ประเมินผล 5 ระดับ คือ

คะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.50-5.00	มีศักยภาพในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีศักยภาพในระดับมาก
2.61-3.40	มีศักยภาพในระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีศักยภาพในระดับน้อย
1.00-1.80	มีศักยภาพในระดับน้อยที่สุด

ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 ผลที่ก่อให้เกิดต่อตนเองและครอบครัวมี 3 ประเด็น คือ

1) ผลของรายได้ จากการประเมินผลในแบบสอบถามในเครื่องมือการวิจัยจากสมาชิกชมรมพัฒนาการท่องเที่ยว จำนวน 60 คน และจากชาวบ้านในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอีกจำนวน 20 คน รวมเป็น 80 คน พบว่าการตอบแบบสอบถามที่แสดงให้เห็นถึงผลของรายได้ที่มีตัวดัชนีชี้วัด 10 ตัว 5 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 มากที่สุด ระดับที่ 2 มาก ระดับที่ 3 ปานกลาง ระดับที่ 4 น้อย และระดับที่ 5 น้อยมาก

ผลการวิจัยเกี่ยวกับผลของรายได้ของสมาชิกชมรมการท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนมี 3 ระดับ คือ

(1) ศักยภาพด้านรายได้ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 57

(2) ศักยภาพด้านรายได้ในระดับมาก ร้อยละ 38 และ

(3) ศักยภาพด้านรายได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 5

เกณฑ์ประเมินศักยภาพด้านรายได้อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.42 จากเกณฑ์การประเมิลค่าเฉลี่ยสูงสุด 5

2) ผลที่ก่อให้เกิดเจตคติต่อการท่องเที่ยวในชุมชน จากการวิจัยโดยใช้เครื่องมือตัวชี้วัด 12 ข้อ ดัชนีชี้วัด 5 ระดับ คือ (1) เห็นด้วยอย่างยิ่ง (2) เห็นด้วย (3) ไม่แน่ใจ (4) ไม่เห็นด้วย และ (5) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ผลของการวิจัยในกลุ่มคนเท่าเดิม (80 คน) พบว่า เจตคติต่อการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา มี 2 ระดับ คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 84 และอยู่ในระดับ เห็นด้วย ร้อยละ 16 เกณฑ์การประเมินด้านเจตคติต่อการท่องเที่ยวในชุมชนอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.84 จากเกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ยสูงสุด 5

3) ผลที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน จากการวิจัยประเมินผล โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามดัชนีชี้วัดการมีส่วนร่วม 16 ข้อ ระดับการวัด 5 ระดับ คือ (1) มากที่สุด (2) มาก (3) ปานกลาง (4) น้อย และ (5) น้อยมาก จากผู้ตอบแบบสอบถาม 80 คน พบว่าระดับการมีส่วนร่วม 3 ระดับคือ

(1) ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ร้อยละ 27

(2) ระดับการมีส่วนร่วมมาก ร้อยละ 63.5

(3) ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ร้อยละ 9.5

เกณฑ์การประเมินศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.18 จากเกณฑ์การประเมิน ค่าเฉลี่ยสูงสุด 5

3.2 ผลที่ก่อให้เกิดต่อชุมชน มี 3 ประเด็น คือ

1) ความเข้มแข็งของชุมชนด้านการจัดการท่องเที่ยว

จากการวิจัยการประเมินผลความเข้มแข็งขององค์กร (ชมรมพัฒนาการท่องเที่ยว) มีดัชนีชี้วัด 12 ข้อ 5 ระดับ คือ (1) มากที่สุด (2) มาก (3) ปานกลาง (4) น้อย และ(5) น้อยมาก ผลปรากฏว่าความเข้มแข็งขององค์กรมี 2 ระดับคือ ระดับที่เห็นว่าเข้มแข็งมากที่สุด ร้อยละ 40.6

และเข้มแข็งมาก ร้อยละ 59.4 เกณฑ์การประเมินความเข้มแข็งขององค์กรอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.40 จากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5

2) การผลิตสินค้าและการบริการการท่องเที่ยวในชุมชน
จากการวิจัยประเมินผลพบว่า ศักยภาพการผลิตสินค้าและบริการของสมาชิกในชมรม มีระดับศักยภาพ 3 ระดับ คือ
(1) ระดับมีศักยภาพมากที่สุด ร้อยละ 77.97
(2) ระดับมีศักยภาพมาก ร้อยละ 19.87
(3) ระดับมีศักยภาพปานกลาง ร้อยละ 2.16
เกณฑ์การประเมิลด้านการผลิตสินค้าอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.59 จากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5

3) การกระจายรายได้ ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน
จากการวิจัยด้านกระจายรายได้ ปรากฏผลใน 2 ระดับ คือ สมาชิกในชุมชนเห็นว่า
(1) กระจายรายได้ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 42.25
(2) กระจายรายได้ในระดับมาก ร้อยละ 57.75
เกณฑ์การประเมินการกระจายรายได้ในชุมชนอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.42 จากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวโดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาในงานวิจัยนี้ ถือว่าเป็นมิติที่สำคัญด้านการพัฒนาชุมชนที่นำเอาทรัพยากรวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนทุกประเภทนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน พร้อมกันนั้นงานวิจัยนี้ได้นำเสนอรูปแบบของการนำเอาวัฒนธรรมชุมชนมาจัดระบบเพื่อเป็นทางเลือกให้กับชุมชนในการนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างอาชีพใหม่ให้กับชุมชน สิ่งที่เห็นได้ชัดในงานวิจัยนี้ ก็คือการรวบรวมเอาวัฒนธรรมชุมชนทุกสาขาที่มีอยู่ในชุมชนเมืองกี๊ดมาจัดระบบเพื่อเลือกเฟ้น นำมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน และนำเสนอให้นักท่องเที่ยวได้มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน พร้อมกันนั้นวัฒนธรรมบางประเภทสามารถที่จะพัฒนามาเป็นวัฒนธรรมบริการ

ให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างลงตัวเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนเองก็เกิดความภาคภูมิใจที่สามารถนำเอาวัฒนธรรมชุมชนของตนมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เศรษฐกิจซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งของชาวบ้านในชุมชนที่สามารถสร้างอาชีพให้กับตนเอง และครอบครัว แก้ปัญหาการว่างงาน การทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ป่าไม้ และการเคลื่อนย้ายแรงงานออกจากชนบทเข้าสู่เมืองเป็นการสกัดกั้นและป้องกันปัญหาที่เกิดจากการอพยพของคนชนบทเข้าสู่เมือง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งสร้างอาชีพเสริม และพัฒนาให้เป็นอาชีพหลักของคนในชุมชน และการใช้วัฒนธรรมชุมชนที่มีอยู่เดิมของชาวบ้านในชุมชนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ของคนในยุคพัฒนา ที่มีต้นทุนในการดำเนินธุรกิจที่ต่ำแต่มีผลตอบแทนสูงในระยะยาว ทำให้ชาวบ้านในชุมชนเห็นคุณค่าวัฒนธรรมพื้นบ้านที่เป็นมรดกของชุมชน เห็นคุณค่าของบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมวัฒนธรรมเหล่านี้มา เพื่อให้คนรุ่นหลังมีช่องทางทำมาหากินในยุคของการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันในระบบทุนเสรีนิยม ชาวบ้านผู้มีโอกาสน้อยในการแข่งขันก็สามารถใช้วัฒนธรรมที่มีอยู่นำมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืนได้ ด้วยเหตุที่สังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปในทางแข่งขันที่สูงขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทำให้ผู้คนในชุมชนโดดเดี่ยวมากขึ้น แต่การพัฒนาอาชีพการท่องเที่ยวจากงานวิจัยนี้กลับตรงกันข้าม ทำให้ชาวบ้านในชุมชนมาสร้างความสามัคคีปรองดองเพื่อที่จะร่วมมือกันพัฒนาอาชีพใหม่ให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในเรื่องของการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับคนในชนบทและรักษาสิ่งแวดล้อมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่คู่กันกับชุมชนและประเทศชาติ ผลของการวิจัยที่ปรากฏผลดังที่กล่าวมานี้ ทำให้คนในชุมชนได้รู้จักตนเองมากขึ้น ในแง่ของผู้สร้างวัฒนธรรม ผู้ใช้วัฒนธรรม ผู้สืบทอดวัฒนธรรมและผู้แสวงหาผลประโยชน์จากวัฒนธรรม เป็นต้นแบบของการคิดและวิธีคิดที่จะนำเอาวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและชุมชนเป็นต้นแบบ (Model) ในการพัฒนาวัฒนธรรมเพื่อเป็นปัจจัยในการดำรงชีพมาใช้ได้เป็นอย่างดี

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนาโดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ความสำเร็จของการพัฒนาดังกล่าวเป็นความสำเร็จบนพื้นฐานของความเป็นจริงในชุมชนที่ทำการวิจัย (บ้านเมืองกี้ด) ที่มีทั้งปัจจัยมนุษย์ ปัจจัยธรรมชาติ และปัจจัยทางวัฒนธรรมนำมาบูรณการเข้าด้วยกัน จนทำให้ชุมชนเมืองกี้ดอยู่รอดและแข็งแรงอย่างยั่งยืนได้

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาครั้งนี้มีประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไปมี 4 ประเด็น คือ

1.1 การวิจัยในงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเพื่อการพัฒนาต้องใช้เ วลาในการดำเนินการนานถึงจะเห็นผลสัมฤทธิ์การที่มีกิจกรรมหลาย ๆ อย่างในขณะเดียวกันจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาได้ จึงควรให้ลดกิจกรรมในการพัฒนาให้น้อยลง

1.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่ในชุมชนจะส่งผลกระทบต่ออาชีพและรายได้ของผู้ประกอบการทางด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ที่พัฒนา ดังนั้นเพื่อลดปัญหาการกระทบกระทั่งกับกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมในชุมชนควรจะหลีกเลี่ยงในบางกิจกรรมเพื่อเป็นการประสานผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในชุมชน

1.3 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องอาศัยคนจำนวนมากและหลายฝ่ายให้มาร่วมกันผลักดันกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ประสบผลสำเร็จดังนี้จึงควรจะมีการประสานงานกับองค์กรที่ทรงพลังทั้งภาครัฐและ

ภาคเอกชน เพื่อผลักดันให้กิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นได้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

1.4 เพื่อความเข้มแข็งขององค์กรในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มั่นคงและยั่งยืน องค์กรที่รับผิดชอบการท่องเที่ยวจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายอย่างมีระบบเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะมีงานวิจัยในทำนองนี้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน วัฒนธรรมชุมชน และชุมชนได้ผลประโยชน์มากขึ้น โดยรัฐควรให้การสนับสนุนทุนการวิจัยและควรเป็นนโยบายหนึ่งในการสนับสนุนงานวิจัยในภาครัฐ

2.2 ควรขยายพื้นที่การวิจัยไปยังชุมชนอื่นที่มีปัจจัยแวดล้อมของชุมชนใกล้เคียงกันให้มีการพัฒนาในรูปแบบเดียวกันนี้โดยยึดเอาการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาเป็นต้นแบบในการวิจัย

2.3 ควรสร้างเครือข่ายงานวิจัยเพื่อพัฒนาในทำนองนี้ให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้มีโอกาสสร้างอาชีพขึ้นมาได้เอง

บรรณานุกรม

ฉัตรทิพย์ นารถสุภา. 2540. วัฒนธรรมไทยกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เฉลิมชัย ปัญญาดี. 2545. "กระบวนการประชุม AIC" เอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารทรัพยากรชนบท. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2540. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนพับลิชชิง จำกัด(มหาชน)

ประเวศน์ วะสี. 2539. การวิเคราะห์ชุมชนอย่างมีส่วนร่วม. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. 2543. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ กนกศักดิ์ แก้วเทพ และกาญจนา แก้วเทพ. 2543. วิถีใหม่แห่งการพัฒนาวิถีวิทยาศักยาสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. 2544. โครงสร้างและพลวัตรวัฒนธรรมภาคใต้กับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)

สุภางค์ จันทรวนิช. 2540. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิชัย พันธเสน. 2539. พัฒนาชนบทไทย : สมุทัยและมรรคขวามหวังทางออกและทางเลือกใหม่. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

หมายเหตุ รายงานการวิจัยระดับปริญญาเอก(ดุษฎีนิพนธ์) สาขาการวางแผนและพัฒนาชนบท คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ของ นายจริน ศิริ อาจารย์ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก ขณะมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ